

Forfatter: Winther, Christian

Titel: I ET ROMERSK OSTERIE

Citation: Winther, Christian: "I ET ROMERSK OSTERIE", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 148. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr03val-shoot-workid75313/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Dit Øie søger? hisset jo
De komme ud fra Salen,
Hvor de har spillet begge To, —
Din Tante og Gemalen.

I ET ROMERSK OSTERIE.

*»O bella Italia! quanto son dolce
le tue rimembranze!«*

I.

Snart Natten var forbi; forvildet
Jeg længe havde strippet om,
I Fjeldets Labyrinther hildet,
Fjernt fra det munkefyldte Rom.
Ud paa Campagnens Slette gik
Min trætte Fod, mens for mit Blik
Den svage Dæmring fra Østerlide
Farvede Bergenes Toppe hvide,
Og Viben, med Stemmen natlig hæs,
Fløi skrigende op af høje Græs.
En Sti jeg fulgte blandt de mange;
Bugtende sig som brune Slange
Den førte over Eng og Sump,
Hvor Frøens og Vandhønsens Plump
Afrød den dybe, træge Stilhed.
Den sure Taage bort sig trak
Og viste mig Sletten, flad og flak,
Og det Heles ennuyante Vildhed.
Fjernt laae en Bøffeljord, og næst
Ved Veien stod en eenlig Hest.
Den prusted ad den fremmede Gjest,
Slog med sin Svands og iilsom foer

Fast lydløs over den bløde Jord. —
Da skimtede jeg — var det et Hrus?
Var det en Dynge Muur og Gruus?
Alene laae det paa Sletten leiret,
Uformeligt, med Gavl og Qvist —
Var det et Osterie? — ja vist!
Lodret steg jo en Røg i Veiret,
Og over Dørens Karm der laae
En Green med visne Blade paa.
En aaben Reisevogn, let og peen,
Med Undren jeg der paa Veien saae.
De fire Skimler med slanke Been,
Et rigt Livree, en Morian
Forkyndte mig i dens Eiermand
En Søn af det havomflydte Land.
Sex, otte Tiggere med aabne Saar —
Obligationer, hvorpaa de henter
Ved Foreviisning, Aar for Aar,
De lovligt faldende, gode Renter —
Stod der og stirrede dumt og sov,
Og ventede den Fremmede, deres Rov! —
Jeg traadte derind. Imod mig slog
En blanket Stank, der fra Arnen drog,
Hvor Verten, feed og snavset, paa Stolen,
Med Huen over Øret, paa sit Sped
For Ilden dreiede Braciulen,
Og stønnede angenemt derved;
Mens Capucineren, med hviden Skjæg,
Stod støttet tankefuld mod Væg.
Under Loftet i den sodede Spelunke
Der hængte i den tykke Røg
De gule Maisknopper, store Løg,
Paa Gulvet laae der Bariler og Dunke.

I Krogen sad, med Straahat paa,
En velbestøvlet, skjægget Jæger
I grøn Collet og drak sit Bæger,
Mens Hunden ved hans Fødder laae.
I Baggrund Bord og Bænke stode;
Der Britten sad i sin sorte Frak,
Omstimlet af det lurvede Pak
Af Børn og Mænd, som paa ham gloede
Med Griin, paatrængende som Fluor
Om Aftenlampens røde Luer.
Men han sad alvorfuld og bleg,
Den sindige Ro ei fra ham veg.
Hans ene Been var stærkt banderet,
Den venstre Arm han bar i Bind,
Paa et Øie var han næsten blind,
Det halve Hoved glat raseret
Og med Bandager rundt belagt.
Paa Bænken havde han Benet strakt
Og talte med en Ven fortrolig,
Som, med Cigar i Munden, stum,
Forholdt sig hel passiv og rolig,
Og svarte kun af og til med »Hm!«
Mig bragtes der af en runken Kjelling
Den ramme Gede-Ost og lidt Brød,
Og mens den sure Viin jeg nød,
Jeg hørte Brittens triste Fortælling:

2.

»Som sagt, jeg havde Bølgen pløiet,
Svar Kummer lidt og Smerte døiet;
Men Havet forholdt sin kjække Søn
Eiheller den velfortjente Løn;
Thi jeg tilkjæmped mig paa Vandet

Sundhed, Rigdom og Hæder i Landet!
Men de tætte, vildtopfyldte Skove,
Mit Slot med Taarne, med Altan,
Hvorfra mit Øie skue kan
Den kjære, vilde, salte Vove,
Min Vennekreds, mit Hædersnavn
Opfyldte ei mit Hjertes Savn,
Og Alt var Intet mod den Røst,
Som Hjertets hede Længsel svaled,
De milde Stjerner, som neddaled
Og skabte Himlen i mit Bryst.
Ei større Salighed jeg veed,
Sir *John!* end en Qvindes Kjærlighed —
Det er jo i en samlet Sum
Det hele Paradis i Grunden!«
Sir *John* tog sin Cigar af Munden
Og spyttede og sagde: »Hm!«
»Kan jeg beskrive Dig den Engel?
Britannia! Du mit stolte Land,
Troer jeg, alene fostre kan
En saadan ædel Blomsterstengel!
Saa livlig og god! saa kraftig sund!
Saa kløgtig, at fra hendes Mund
Var hvert et Ord mig et Orakel;
Og at *hun* vandred blandt os om,
Som min — *mit* Hjertes Eiendom,
Mig et ufatteligt Mirakel!
Jeg, efter et stærkt bevæget Liv,
En vild Omtumlen, nød min Ro
Med fulde Drag i en landlig Bo,
Hvis bedste Pryd var min favre Viv.
Naar under Egeskovens Grønt
Mit Jagthorn klang i Fjeld og Dale,

Jeg tænkte mig det Secund saa skjønt,
Naar jeg kom hjem i Slottets Sale
Og trykkede hende til mit Bryst,
Og fandt min rigeste, bedste Lyst
I hendes Smil og snilde Tale!
Men ak! en selsom, sygelig Længsel
Snaart hendes hele Sind betog.
Det lignede en voldsom Trængsel,
Som Tanken bort fra Hjemmet jog.
Vort Nord blev hende som et Fængsel,
Og Sydens brogede Romantik,
Med Nutids Kunst, Oldtids Erindring,
Stod lokkende for hendes Blik
Som hendes Længsels eneste Lindring.
Som Fjeld det paa mit Bryst mig faldt,
At hun, der havde mig skjenket Alt,
Hvad hendes rige Hjerte mægted,
I eet ustillet Ønske smægted, —
At veemodig hendes Taare randt!
Det smerted mig — og, det er sandt,
Det smerted dybt — og dog jeg nægted!
Thi saadan er vi — just saadan!
I Egenkjærligheds kolde Pandser
Staaer ubevægelig en Mand;
Naar paa et Offer det kommer an,
Da kun sit kjære Jeg han sandser;
Mens Qvinden, stærkere end han,
Kan Savn og Sorg med Kraft bekjæmpe,
Ja, selv den Taare skjule kan,
Som vilde smelte, dølge, dæmpe!
Dog — *gutta cavat lapidem!*
Den Mand jeg dog gad skue, hvem
En saadan Engels Sorg ei rørte!

Hun taug, — men hendes Øine førte
Et Sprog, veltalende og yndigt,
Et Argument saa klart og fyndigt,
At jeg dets Vælde ei modstod,
Men villig mig henrive lod,
Fandt selv tilsidst, at det var syndigt,
Og lagde min Villie for hendes Fod!
Nu — kald mig svag og kald mig dum,
Kort, hvad Du vil — nok sagt, vi reiste!«

Sir John tog Hatten af og kneiste
Og glatted sit Haar og sagde »Hm!«

»Vi reiste. Det var en bitter Stund,
Jeg sagde Farvel til Park og Lund,
Til Hjorten i mine Egeskove,
Til hver en Blomst og til min Hund
Ved Porten, og fra den salte Vove
Jeg vinked, med taareblændet Øie,
Levvel til Englands grønne Høie.
Vi reiste, — Du veed, hvad det vil sige?
At slæbes afsted i en Kareth —
Dybt ned i Catacombers Rige,
Paa Taarn og Bjerg og Minaret
Som i en Feberruus at stige —
At fare gjennem Lande, Byer,
Og gaae paa Jagt efter skønne Vuer,
Efter malte Billeder, hugne Steen,
Efter smuldne Ruiner, Helgenbeen,
Klostere, Kirker og Sarkophager,
Slette Comoedier, vanvittig Sang
Og andre slige prægtige Sager; —
Og paa den hele besværlige Gang

At pines af Daanen og Kunstkritik,
Af Mænd saa flau, fade, blaseerte,
Af Qvinder, hyperenthousiasmeerte,
Af smaabitte Kunstneres store Blik, —
Og midt i Vrimlen af al den Yngel
Ei have den Trøst, imellem engang
At stille sit martrede Hjertes Trang,
At turde tugte en opblæst Slyngel
Trods den retfærdigste Beføielse,
»For han er saa genial og sød,
Og har os gjort saa megen Fornøielse!«
Og — for al den Herlighed med Nap og Nød
At kjæmpe sig gjennem Smuds og Uhumskhed,
Mistænkelighed og lumpen Lumskhed,
Med Passkriverhære, med Camerierer,
Tiggere, Kudske, Doganierer,
Med Verter, Gensdamer — Nat og Dag —
Hvis Fordringer alle ere — Bedrag! —
Til sidst vi da Seier vandt, og kom
Til det saakaldte evige Rom,
Hvor under en evig Klokkeklang
Og Processioner og Munkesang
En lille Stund vi tog vor Bolig;
Og trods den skjæggede Kunstnerhær
Med Avind, Kritik og anden Besvær,
Fandt jeg mig hjemlig og fortrolig.
Den uvant tidlige, skjønnede Vaar
Os lokkede tidt fra de skumle Vraa'r,
Fra Stank og Smuds og fugtig Skimmel,
Ud fra den Sol-ophedede Muur
Til Bjergenes frie, svale Natur
Under den mørkblaae, qvægende Himmel. —
Det var vel for fire Uger siden —

Min dybe Sorg, min bittere Harm
Mig lade fast forglemme Tiden! —
En Aftenstund saa klar og varm;
Til Rom var just vor Reise vendt,
Og Veien gik gjennem Bjergets Kløfter,
Hvor Sonnino paa den steile Skrænt
Høit over Dalens Skjød sig løfter
Mod Skyen, dristigt som Ørnens Rede.
Halvmaanen stod paa Himlens Blaa,
Alt var saa roligt, kun dybt dernede
Hørtes en Bjergstrøms Bølger gaae.
Henrykt og taus min yndige Viv
Sad sværmende sødt, i dybe Tanker,
Og nød det rige Naturens Liv,
Der hviled i Fjeldet, i Busk og Siv,
I Pignens Kroner og Druens Ranker;
Mens Længslen for *mit* indre Øie
Afmalte mig i Maaneglands
Min Hjemstavns friske, bløde Høie
Med deres saftige Egekrands.
Smukt Klokkeren klang fra fjerne Kloster,
Og Kudsken mumled sit Paternoster.
Da standsede Vognen — et Skrig der lød:
»Madonna santissima! hjælp i Nød!«
Høit Hestene steiled — »Ned paa Jorden!«
Lød Banditernes Brøl som Torden,
Mens ud fra Fjeldets Krat de vrirmed
Og Vogn og Heste vildt omstimled.
Rask Een rev Slaget op, og hæs
Han brølte: »Herud! herned!« Men Manden
Min Kugle fik ret midt i Panden.
Fordreiede sit ækle Fjæs —
Jeg seer ham end — han ralled, mumled

Og gabede høit og baglænds tumled
Ud over Dybets Rand; men jeg
Blev kylet ned paa den stenede Vei,
Udplyndret nøgen, flængt og slagen
Af Dolke og Kolber og derpaa dragen
Ved Fødderne og med Spark og Stød
Styrtet tilligemed Kudskens Liig
Ned i den sorte Afgrunds Skjød.
Det Sidste, jeg hørte, var et Skrig —
Et hvinende — min *Emmy's* Stemme!
Saa skjærende det i Mindet staaer,
At om jeg saa leved tusind Aar,
Det Skrig gik aldrig mig i Glemme! —
Lang Tid jeg laae som i en Drøm,
Der vekslede med Fryd og Smerte,
Og venligt førte mig mit Hjerte
Til Hjemmets Kyst og Skov og Strøm,
Hvor jeg fornam den svale Luft
Og aanded velkjendte Urters Duft.
Da vaagned jeg — jeg kom tillivel
Med mange Saar, med knækket Arm
Jeg leed — men ak! den rette Harm
Og Sorg jeg vil Dig ei beskrive.
En Gedehyrde havde mig fundet
Halvdød paa Skrænten, hvor jeg, hildet
I Busk og Revl, var blødt nedtrillet.
Paa Baar, af Grene sammenbundet,
Man bar mig ind til Pavens Stad,
Hvor Vennerne, foruden min Pleie,
Og sørged for mit bedste Eie,
Og gjennem den lange, træge Rad
Af lumske Rænker og krumme Veie
Med Møie fik det bragt saa vidt,

At de fik Lov, for Guld at handle
Om Fred med en fredløs Bandit.
Saa Sted og Tid kan alt forvandle!
Thi Ret og Skjel — see det er Tingen,
Tilmaales her, saa knapt det kan,
Fast som en Gunst til *Landets* Mand,
Men er Du Fremmed — har Du slet ingen!
Man skulde tro, at uden Saar
Og uden Fare de vilde hæle
Og dele de Koster, de lade stjæle, —
Saa lempeligt tilværks man gaaer
Med hine faldne Christensjele! —
Kort sagt: vi brugte min sorte *Jack*,
Der sluppet var med Hug og Skræk,
Som vor Gesandt til »Bjergets Fyrste,«
Og bragte seent, ved Bud paa Bud,
Den dybe Hemmelighed ud,
At efter Guld han monne tørstel
Nu er jeg her, hvor trygt jeg kan
Min elskte Viv igjen modtage;
Thi, efter given Leide, han
Vil bringe hende selv tilbage.«

Her Britten taug; forover bøiet,
Med høire Haand han dækked Øiet,
Og mens han gav sin Smerte Rum,
Sir *John* fik Tid at sige: »Hm!«

3.

Af den lange Snak, af Røgen ør,
Jeg traadte ud af Tavernens Dør.
Der stod den gustne, pjaltede Kjelling,

Som mig credentsede Vinen før
Og stirrede ned ad Veiens Helling.
Hun holdt over Øiet sin brune Arm
Og skygged for Morgensolen varm,
Der spredte paa Sletten rig Forgylding,
Mens tusind Vagtler fjern og nær
Med Sang den bragte deres Hylding.
Da peged hun og skreg: »See der!
Der kommer han!« — og i det Frie
Udstimled Alle, Smaa og Store,
Af det forrægede Osterie,
At see den mægtige Herres Fore.
Men langsomt kjørte, mod Hytten vendt,
Den plumpe Vogn, med Oxer spændt,
Paa tvende Hjul; og kjækt deroppe
Paa Kant Banditen sad og sang
Og styrede med den spidse Stang
De to uhyre Oxekroppe.
Og i hans Stemme var en Klang,
En underlig, bevæget Svæven,
Der trænger dybt i Sjelen ind
Og vækker en hysterisk Bæven,
Som perser Taaren frem paa Kind!
I Vognens brede Bund der laae
Det store, bløde Knippe Straa,
Bedækket med den brune Tabarre,
Hvor, i den høie Pindekarre
Som i et Fuglebuur, man saae
Den engelske Dame hvile paa. —
Den Scene var, som den var malt!
For Een, der ret havde Greb paa Tingen,
Var her jo givet Eet og Alt.
Jeg tænkte: er her dog slet Ingen?

Jo! — Jægersmanden hist paa Steen
Fik halet af Lommen sine Hefter,
Og, med sin Bog paa korslagt Been,
Han tegnede af alle Livsens Kræfter.
I kold og stolt og værdig Ro
Sig holdt de engelske Lorder to.
Nu Vognen standsede, og med et Sæt
Han sprang til Jorden, kjæk, adroit;
Og med Panden hævet, frank og frit,
Frem treen den spraglede Bandit!
Med Dolk i Belte, med spidse Hat,
Den Ætling af Curius og Cincinnat
Til Capucinermunken hastede,
Hvor ydmygt han paa Knæ sig kastede,
Og kyssede hans tørre Haand, og gav
En Skjerv i Lommens bundløse Grav.
En deilig Karl! saa rank og bold!
Halvveis en Zeus og halv Apoll!
Liig sort Agath det stolte Øie,
Det kruste Skjæg, og om den høie,
Den stærke Pande faldt Lokker rige —
Med hvælvet Bryst og Ryggen lige,
Med Laar og Been, fuldendt i Form!
Kom han her hjem — jeg seer ham alt,
Udsendt fra Bärenstanzens Kunstanstalt
At vække tusinde Hjerters Storm,
Indfattet i forgyldte Rammer
At smykke mangt et yndigt Sovekammer
Blandt Thorwaldsen, Rossi, Goethe og Worm!

Til Vognen han sig atter vendte,
Hvor Oxerne af Aag man spændte,
Og med Haanden, fuld af Rov og Mord,

Han løfted den Lilieblomst fra Nord,
Saa fyldig fin, saa blød og rank,
Fra Oxevognens plumpe Karm.
Eet Secund hun hviled paa hans Arm —
Og — var det Hændelse? — hun sank,
Idet til Jord han hende satte,
Med sit imod hans Ansigt ned
Og strøjfed med sin silkeglatte,
Sin blege Kind hans Mund, der heed
En blussende Rødme efterlod;
Den kort kun som et Lynblink stod
Og med fordoblet Blegnen stred,
Mens smidig hun af hans Arme gled!
Den hele Kreds stod spændt og stum, —
Sir *John* og jeg med aabne Munde, —
Vort Øie mødte, og nu han kunde
Ei længer styre et sagte »Hm!«
Mens han nu, paa Landets Skik og Viis,
Banditen rigeligt betalte
For Kost og Tæring og Løsningspriis,
Havde Lorden, henrykt glad og rørt,
Mens Fryd sig i hans Aasyn malte,
Sin Hustru alt til Vognen ført,
Hvor hun med rolige, matte Blikke
Lyttede til hans Rednings Under.
Jeg saae ham smile og venligt nikke,
Og pege paa sine mange Vunder,
Men — det dybeste Saar — det saae han ikke!
Og da Hun nu rank i Vognen stod,
Eet Blik hun sagte glide lod
Hen mod de fjerne Bjerges Blaa,
Der drog sig som en fyldig Aare
Langs Himlens Rand, — veemodigt, kort!

Og derpaa drog hun atter bort
De søde Øine, hvori jeg saae
En Løndom dyb, -- men ingen Taare!
Med Sløret om sin hvide Kind
Tæt svøbte hun sig i sin Kaabe,
Og trykket i Vognens Hjørne ind
Med Kraft og resigneert, hun var
Et Billed ret paa Een, der har
Ei meer at leve eller haabe.
Men hist, med Ryggen mod Husets Væg,
I Barmen begge de stærke Hænder,
Banditen stod, og i sorte Skjæg
Han loe med skinnende hvide Tænder.

Da Vognen nu svandt for mine Blikke,
Jeg vendte min Fod igjen mod Rom,
Mens det i Tankerne løb mig om:
»Det dybeste Saar -- det saae han ikke!«

BÆGERET.

PAA HERREGAARDEN.

»Hvi sørger dog saa saare
Mit yngste Barn? fortæl,
Hvi rinder vel Din Taare
Hver Morgen og hver Qveld?»

Du lever jo høit i Ære,
Du er jo riig og smuk!
Hvad Kummer kan Du da bære?
Forklar mig dog Dit Suk!«